

nam kaže mesto v vse drugem lici. Kazen, do katere ima doslej mesto pravico, ne izda več, treba je višje in zakaj? No zato, ker ima neka, recimo, gospôda v mestu preveč omike in to take, da ji bôde v oči rdeča srajca, roka pa se ji že kar stegne po sokoljem peresu: zato kazni, višje kazni!

Družba sv. Cirila in Metoda.

(Dalje.)

In zdaj, slavna skupščina, soštejemo li vso to deco, ki zahaja v šolske zavode družbe sv. Cirila in Metoda, dobimo lepo število več kot 400 otrok, ki upamo, bodo ohranjeni svoji slovenski narodnosti; brez nas bi bili najbrž izgubljeni. In če bi potem vprašal družbenika, ki sam za svojo osebo sicer ni ničesa prejel od družbe, ko bi ga v duhu postavil v sredo te nežne mladine — polne življenja, vedoželjnosti in veselja — da-li zdaj vidi sad darovanih svojih novčičev — prepričan sem, da se mu razvedri lice in da si radostno odtrga še od svojega zaslužka ter imetja in to položi na altar domovinski; v njegovem srcu pa bo odmevala beseda Kristusova: „Kar ste storili kateremu najmanjših mojih bratov, to ste meni storili“. In to je najlepša plača za vernega kristijana.

B. Ko omenjamo družbenih zavodov, zamolčati ne smemo človekoljubnega delovanja onih udov raznih naših podružnic, ki te zavode neposredno nadzorujejo in uspešno podpirajo. Tu pa nam je imenovati narodnega ženstva, ki se je zbralo v svojih podružnicah v Trstu in Gorici, in uzorno izvrševalo svojo nalogo. Ženske podružnice so osobito skrbtele, da so se praznovala božičnice in druge otroške veselice, pri katerih so otroci pakazali z molitvijo, petjem in deklamovanjem svoj napredek in razveselili navzočo občinstvo, a tudi oni so bili razveseljeni, ker dobre roke slovenskih dâm razdelile so jim obleke, jestvin in drugih primernih reči. Iz prvih ondotnih načelnistev povzamemo, da so otroci tudi cerkveno praznovali začetek in sklep šolskega leta, imendan Nj. veličanstev, blagdan družbenih zavetnikov sv. Cirila in Metoda, da so v poletnem času hodili k sv. maši itd. „Iz tega se razvidi, — smem si prilastiti besede Rojanskega poročila — da je bila vzgoja v našem zabavišču popolnoma po namenu družbe sv. Cirila in Metoda ter se lahko pričakuje, da že to prvo šolsko leto ne ostane brez blagošnjega, trajnega sadu“.

C. Vodstvo je pospeševalo napravo podružničnih in šolskih knjižnic, iz katerih si lahko družbeniki, kakor učenci izposojujejo primerne berila. Razdelilo je zopet letos večinoma ob jezikovih mejah blizo do 2000 molitvenih, šolskih, podučnih, zabavnih knjig, ki ob svojem času obrodé svoj sad. Aho k temu dodamo še

razna učila in šolske pomočke, darove — med katerim je „Katoliška bukvarna“ darovala 600 pisank in 100 prelepih podobic za obdarovanje pridnih šolskih otrok, kar tu hvaležno bležimo s posebno zahvalo — smemo reči, da je družba tudi v tem oziru dosegla svoj namen, izražen v § 2 svojih glavnih pravil. Isto velja o denarnih podporah, ki jih je vodstvo po pretehtanju vseh okoliščin tu in tam dovoljevalo.

D. Najtežavniše je delovanje na Koroškem. Naši bratje prosijo, trkajo, moledovajo za katoliško in slovensko šolo, a dozdej je zastoj vsak poskus. Naših 13 podružnic so namreč glasen protest zoper tak uk, ki ni osnovan na podlagi materinega jezika. Družbeniki naši — v veliki večini slovenski oratarji — so neustrašljivi bojovníki za zaželeno šolo z materinščino kot učnim jezikom — in njihovi nazori bodo slednjič zmagali, ker sloné na pravi pedagoški podlagi. Naša družba jim je za zdaj s primernimi knjigami pritekla na pomoč.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Nekaj o konjereji.

Zima nam stoji že na pragu in more biti ne poteče več teden dni, pa nam bode ona že po polnem za gospodinjo. Za nas je torej živa potreba, da se pripravimo na njo, naj jo pričakamo brez strahú za-se pa tudi za živino. Se ve, da ne smemo priprav za to še le sedaj začeti, ampak v tem času moramo jih dognati, do cela izvršiti. V tem oziru pa glejmo na to, da imamo za-se, za kuhinjo dovolje kurjave, za živino pa dovolje nastelje in dobre hleve. Na obé strani še je mogoče v tej dobi še kje kaj storiti ali popraviti, česar nismo še mogli poprej, pa že skrajni čas je sedaj za take reči. Nič ne smemo odlašati v tem; če ne moremo delati zunaj, ko ni vreme za to, pa si dajmo doma pri in po hlevih dela. Tudi na natonu, pri drvih ga najdemo in slab gospodar, ki seka ali da cepiti drva, ko jih je gospodinji že treba za kuho.

Posebej pa je treba še biti opaznim gospodarjem, ki imajo brejo živino v hlevu, izlasti še konjerejcem. Sedaj se že lahko izpozna, ali je kobila breja ali pa ni. Če se je branila žrebca, ko si jo v drugo prignal; če je postala bolj mirna, če rajši je in če je po zadnjem životu, izlasti ob stranéh, čedalje širša: to in enako kaže najbolj, da je breja. Ako se ji pa širi trebuh le spredaj, to ne kaže brejosti, ampak samo to, da dobi veliko sena, malo pa ovsa va-se. Sedaj še že vslata tudi mladič, toda najprej še na levi strani, ne pa tako na desni, kjer leži tako imenovano „slepo črevo“. Ako je kobila že šesti mesec breja, tedaj je že mo-

goče izpoznati gibanje mladiča. Najleže se to izgodi, kedar se kobila napaja; treba je samo ji roko položiti v tem času na spodnji strani trebuha, tako med popkom in vimenom in brž se čuti gibanje mladiča. Ali tudi vidi se že v tej dobi lahko, ako stoji kobila na solnci ter ji solnce sije po trebuhu. Čez nekaj časa pa raste že tudi vime itd. kobili in tega ni mogoče prezreti.

Od breje kobile je vse odvracati, kar ji škoduje; ne sme se pritisniti na kaj trdega, ne sme se preveč stresti, post. če se spšaši, pa tudi ne pregnati pri delu. Varuje se naj tudi prehlajenja. Zatem pa je gledati na krmljenje in pri tem se naj pomisli, da ima kobila jesti za se pa ob enem tudi za mladiča. Temu je treba, ker naglo raste, veliko snovi za meso, kosti, hrustec. ... Le-te reči pa se delajo iz raznih beljakovin in solnin in mora jim jih priskrbeti kobila in ona jih mora torej dobiti va-se iz krme. Samo iz sena pa jih ne dobiva, nekaj, ker jih ni v njem, nekaj pa za to ne, ker bi ga bilo preveč treba — nekaj, kar bi ji raztegnilo želodec in črevesa ter bi ob enem lahko oškodovalo mladiča v njej. Vsled tega ne kaže v takem času polagati kobili le sena, ampak dajati se ji mora zobanja, najbolje, če ovsa. Naj pa kobila tako krmo vselej dobro prebavi, zato ji je treba gibanja; naj se torej pusti o lepem dnevu nekaj časa na prostem, v okolu, ali naj se vpreže v lahkem vozu ali tudi izpelje na uzdi. Drugače pa se lahko je loti maternica, ali se ji celo zapre in torej množi nevarnost za življenje njeno ali vsaj mladiča.

Ako se pa ravna dobro s kobilo v dobi, ko nosi, ako se ji torej streže, kakor smo opisali, bode tem večja korist iz nje, kajti tako se mladič lepo izgodnja v njenem trupu in ne loti se ga potem tako lahko kaka bolezen: hromost, driska, smolika itd. ali pa jo vsaj lažje preboli, če se ga loti, kakor pa slabo žrebe. Kedar pa je potlej snega in že trda zima, tedaj je treba hleve prevetrili, vsaj od časa do in to se izgodi v lepem vremenu, ko sije solnce, najbolje tako, da se snaži živina pred hlevom, v hlevu pa se odpró okna in vrata, da posije morebiti tudi va-nj solnce ter se tako zrak lepo izpremeni v njem.

Kislo zelje.

Vsakdo zna, da je kislo zelje dobro in okusno jelo in pride zato v kmečkih družinah poleg krompirja tudi največkrat na mizo. Ali kaj, ko ga ne znajo povsod pripraviti tako, kakor je prav! Kakor pri vsaki stvari, tako je in pri zelji še je bolj treba snage in reda. Pri vsej snagi pa se še vselej lahko nagodi, da se zelje izkazi in postane preveč kislo. Da se to prepreči, storimo bojda dobro, ako denemo

zelje v kad iz brezovega lesa in če to ni mogoče, vtaknimo vsaj en kol iz tacega lesa v zelje. Potem se drži bojda zelje dolgo in ostane čez poletje še okusno. Naj poskusi katera naših bralk in naj nam poroča o svojem času, kako se je njej skušnja česla.

Sejmovi. Dne 15. novembra v Poličanah, v Središči, v Radgoni in na Vranskem. Dne 16. novembra v Gomilici. Dne 19. novembra na Ljubnem.

Dopisi.

Iz Ščavniške doline. (Zborovanje) Ščavniško-sadjarskega društva v Očeslavcih vršilo se je dne 27. okt. kljubu skorej prekesnemu ali prepoznemu naznanilu, kakor tudi hladno-jesensko pihajočemu vetru prav izborno. Predsedništvo skupaj z lepim številom društvenikov ogledalo si je najpoprej društveni vrt, ki je res na prav lepem gričku, kakor vstvarjen od Vsegamogočnega za sadonosnik. Ograjen prav lepo in zasajen je že zdaj — komaj v dveh letih z blizo 500 sadik. Bujna rast! Potem se je društvo vrnilo v prostorije hišne pri gosp. Alojziju Kreftu, kjer sta potem dva govornika, prvi znanstveno, poljudno in šaljivo, drugi dejanski razvijala in razlagala opravke umnega sadjarja v jeseni in po zimi, kakor tudi predlagala razne nasvete. Posebno je drugi govornik razložil dokaj lepo gnojitev in gojitev sadnega drevja zdaj v jeseni in po zimi: Kolo okoli drevesa, gnoj primeren — najboljši je kompost — podpora drevesa, obrezovanje drevesa itd. Med nasveti raznimi naj omenim, da si bo društvo v prihodnjich naročilo knjige in časopise, koji govorijo in pišejo v poduk in korist sadjarskemu društvu. Zborovanje se je sklenilo s tremi jedernatimi napitnicami, slednja teh veljala je Našemu svitlemu cesarju Francu Jožefu I., ki tudi imajo um in srce, kakor tudi pripravljeno odlikovanje za pridne, dolgoletne sadjarje (izgled nam je glasoviti Pečovnik-Bezjak Teharski). Vsi govori in napitnice bili so z ogromnimi živio-klici, kakor tudi z godbo in izvrstnim petjem slovenskih Jurjevskih-Ščavniških pevcev pozdravljeni. Tako in še veselejše veselico pričakujemo zopet drugo leto — v letnem času — pod vedrim nebom, v vrtu našem samem, dotlej pa naj srečno rastejo mlada naša drevesca in naj se množi število družbenikov!

Iz Konjic. (Volitve) za občino okolica Konjiška so pred vratmi. Listine volilcev so sestavljene in je v prvem razredu 32, v drugem 75 in v tretjem razredu 279 volilcev, tako da bode ta nova občina še vedno največa v celem okraju. Akoravno so po statistiki vsi prebivalci okoliške občine Slovenci (razven Dobiahof 3 Nemci)